

Khi “lệch pha” thành bài học: Nhìn từ dư luận về MC Trấn Thành

ISSN: 2734-9195 09:40 05/09/2025

Đó là “nốt trầm lạc nhịp”; nhưng nếu nhìn bằng ánh sáng từ bi của Phật pháp, ta sẽ thấy đó là một bài học về sự tỉnh thức giữa đời thường.

Tác giả: **Minh Khang**

Ngày Quốc khánh 2/9/2025 vừa qua, khi cả nước ngập tràn niềm vui Đại lễ A80, kỷ niệm 80 năm độc lập, công chúng bất ngờ “*chững lại*” trước dòng trạng thái của MC Trấn Thành. Thay vì hòa chung bầu không khí tri ân và tự hào, anh lại bày tỏ nỗi buồn riêng về sự ra đi của một nghệ sĩ đàn bầu hải ngoại, với những lời hoài cảm về “*Paris By Night*” và nỗi bi quan “*liệu có ai đủ bản lĩnh để tiếp nối*”.

Sự việc ngay lập tức trở thành tâm điểm dư luận. Người thì cho rằng Trấn Thành chân thật, đa cảm. Người khác lại chỉ trích anh “*lệch nhịp*” trong một thời khắc trọng đại của dân tộc. Dưới góc nhìn Phật học, đây không chỉ là một lỗi nhỏ trong giao tiếp, mà còn là lời nhắc nhở cho tất cả chúng ta về chính niệm, chính ngữ và trách nhiệm với cộng đồng.

Chính niệm và Chính ngữ trong Phật giáo

Trong Kinh Pháp Cú (câu 1) dạy: “*Tâm dẫn đầu các pháp, tâm làm chủ, tâm tạo tác.*” Điều này nhấn mạnh rằng mọi hành động, lời nói đều bắt đầu từ tâm. Một ý nghĩ, một câu chữ thoáng qua có thể nhỏ bé, nhưng khi được đưa lên mạng xã hội thì sức lan tỏa sẽ nhân lên gấp bội. Đặc biệt, với một nghệ sĩ sở hữu hàng trăm triệu người theo dõi, tác động ấy càng lớn và càng cần được soi chiếu bằng Chính niệm – tức sự tỉnh thức trong từng khoảnh khắc.

Trong trường hợp vừa qua, vấn đề không nằm ở tình cảm tiếc thương – vốn chính đáng và nhân văn – mà ở thời điểm và bối cảnh. Khi cả dân tộc đang hân hoan trong niềm vui kỷ niệm Quốc khánh, một thông điệp nhuộm màu bi thương dễ trở thành “*nốt trầm lệch nhịp*”, va chạm với cảm xúc cộng đồng. Nếu

thiếu chính niệm để nhận diện hoàn cảnh, thì cảm xúc cá nhân sẽ lấn át, khiến hành động biểu đạt mất đi sự hài hòa với dòng chảy chung.

Trong Phật học, đó được gọi là một dạng vô minh trong hiện tại, chưa thấy rõ nhân duyên đang vận hành, nên hành xử chưa phù hợp.

Song hành với Chính niệm là Chính ngữ – nguyên tắc căn bản trong **Bát Chính Đạo**. Chính ngữ là nói lời chân thật, đúng lúc, ôn hòa và mang lại lợi ích. Lời nói không chỉ đơn thuần để bộc bạch cảm xúc, mà còn là phương tiện: Có thể nuôi dưỡng tình người như đóa hoa, nhưng cũng có thể gây tổn thương như lưỡi dao. Do vậy, một câu nói dù đúng, nhưng rơi vào sai thời điểm hoặc thiếu sự khéo léo (upāya, phương tiện thiện xảo), thì vẫn dễ tạo nên vết thương khó lành.

Trường hợp của Trấn Thành là minh chứng rõ ràng. Anh không sai khi bày tỏ lòng tiếc thương, nhưng vì thiếu sự tỉnh thức (chính niệm) và thiếu sự khéo léo trong lời nói (chính ngữ), nên đã vô tình gieo năng lượng buồn bã giữa ngày vui dân tộc. Điều này khiến công chúng không chỉ chú ý đến nội dung, mà còn cảm thấy anh “*lệch nhịp*” với tinh thần chung.

Vượt khỏi cái tôi - hòa vào cái chung

Căn nguyên sâu xa của sự “*lệch pha*” thường bắt nguồn từ ngã chấp, bám chặt vào cảm xúc và quan điểm cá nhân. Trong khi cộng đồng đang cùng nhau hân hoan trong ngày đại lễ, Trấn Thành lại chọn ở lại trong “*cõi buồn*” riêng của mình. Phật học chỉ dạy rằng người tu tập cần học cách buông bỏ cái tôi nhỏ bé, để có thể hòa mình vào cái chung rộng lớn, nuôi dưỡng tinh thần vô ngã và vị tha.

Bài học này không chỉ dành cho nghệ sĩ, mà cũng cho mỗi chúng ta trong đời sống hàng ngày. Bao lần, vì chấp thủ vào nỗi buồn hay niềm vui riêng, ta vô tình quên đi cảm xúc của những người xung quanh. Chỉ một câu nói thiếu cân nhắc, một dòng trạng thái trên mạng xã hội, hay một hành động tưởng chừng nhỏ nhặt, cũng có thể làm tổn thương người khác hoặc rạn nứt mối quan hệ.

Khi biết buông cái tôi để hòa điệu cùng tập thể, ta sẽ nhận ra rằng niềm vui chung có khả năng nâng đỡ nỗi buồn riêng, còn sự chia sẻ cộng đồng có thể xoa dịu vết thương cá nhân. Đó chính là thực tập tương tức mà Phật giáo luôn nhắc đến: tôi có trong bạn, bạn có trong tôi, và tất cả cùng hiện hữu trong một dòng chảy.

Ảnh: antg.cand.com.vn

Bài học ứng dụng trong đời sống hiện đại

Từ sự việc đáng tiếc của MC Trấn Thành, mỗi chúng ta có thể chiêm nghiệm và rút ra những bài học ứng dụng từ giáo lý Phật giáo cho đời sống hôm nay:

Thực tập chính niệm trước khi phát ngôn: Trước khi viết một dòng trạng thái hay thốt ra một câu nói, hãy tự hỏi: *“Lời này có thật sự cần nói ngay lúc này không? Nó có đem lại sự an lạc hay chỉ làm tăng thêm phiền não?”*. Chỉ một khoảnh khắc dừng lại để quán chiếu, ta đã tránh được bao hiểu lầm và tổn thương.

Nuôi dưỡng chính ngữ: Lời nói được ví như hoa tươi, có thể gieo hạt hỷ lạc, gắn kết và cảm thông. Nhưng nếu buông ra trong lúc cảm xúc dâng cao, lời ấy dễ trở thành *“tà ngữ”*, gây chia rẽ hoặc làm tổn hại niềm tin. Học cách nói năng ôn hòa, đúng thời, chính là gieo mầm hòa hợp trong mọi mối quan hệ.

Học hạnh vô ngã: Thay vì xoay quanh cái tôi và những xúc cảm riêng lẻ, hãy tập nhìn rộng hơn, đặt mình trong bối cảnh chung. Khi biết sống cho tập thể, hòa mình trong dòng chảy cộng đồng, lời nói và hành động tự nhiên sẽ đúng lúc, đúng chỗ, đúng cách. Đó chính là bước đi trên con đường vị tha mà Phật giáo luôn khuyến khích.

Sự việc Trấn Thành có thể coi như một *“nốt trầm”* không đáng có giữa ngày vui đại lễ, nhưng nhìn từ góc độ Phật học, nó lại giống như một hồi chuông cảnh

tỉnh cho tất cả chúng ta. Bởi lẽ, nghệ sĩ hay bất kỳ ai cũng cần nhớ: tự do ngôn luận là có thật, nhưng đi kèm với đó là nghiệp quả từ từng câu chữ được gieo ra.

Lời nói có thể dựng xây, cũng có thể hủy hoại. Trong thời đại số, khi mạng xã hội phóng đại từng phát ngôn thành tiếng vọng lớn lao, thì chính niệm, chính ngữ và tinh thần vô ngã lại càng trở thành kim chỉ nam, để ta không rơi vào cảnh “lệch pha” với cộng đồng.

Có thể, từ những sự kiện như thế này, xã hội có thêm một dịp soi lại mình: để học cách nói năng trong tỉnh thức, sống chan hòa cùng tập thể, và thể hiện tình yêu Tổ quốc không chỉ bằng cảm xúc nồng nhiệt, mà còn bằng sự tinh tế, khéo léo và trách nhiệm.

Suy cho cùng, Trấn Thành cũng chỉ là một con người, và con người thì ai cũng có lúc sơ suất, thiếu tỉnh thức. Đó là “*nốt trầm lạc nhịp*”; nhưng nếu nhìn bằng ánh sáng từ bi của Phật pháp, ta sẽ thấy đó là một bài học về sự tỉnh thức giữa đời thường. Kinh Pháp Cú từng dạy: “*Hãy lấy tình thương mà hóa giải hận thù. Hận thù không thể diệt hận thù, chỉ có tình thương mới diệt được hận thù.*”

Vì vậy, thay vì để sự việc dừng lại trong chỉ trích, lên án xã hội theo tâm lý đám đông, chúng ta có thể coi đây là cơ hội để nhắc nhau cùng thực tập chính niệm, tỉnh thức, trí tuệ và từ bi trong đời sống. Người nghệ sĩ cũng có thể nhờ đó mà trưởng thành hơn trong những việc làm gắn với trách nhiệm với cộng đồng, còn công chúng thì học thêm bài học bao dung. Bằng cái nhìn vị tha, sự việc này không còn là vết gợn trong ngày vui, mà trở thành một lời nhắc nhở hiền hòa: giữa xã hội nhiều biến động, điều quan trọng không phải là né tránh mọi lỗi lầm, mà là biết chuyển hóa lỗi lầm thành chất liệu nuôi dưỡng sự hiểu biết và tình thương, nâng cao từ bi và trí tuệ.

Tác giả: **Minh Khang**

***Bài viết thể hiện góc nhìn riêng của tác giả.**

Tham khảo: <https://antg.cand.com.vn/Kinh-te-Van-hoa-The-Thao/not-tram-lech-pha-mang-ten-tran-thanh-i780244/>